

**УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ**

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ЦЕНТР ГУМАНІТАРНОЇ ОСВІТИ

**Кафедра правового забезпечення
та адміністрування транспортної діяльності**

**МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
для виконання практичних занять і самостійних робіт**

**з освітнього компонента
«ТРАНСПОРТНЕ ПРАВО»**

**для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня
спеціальності J7 «Залізничний транспорт»**

Харків – 2026

Методичні вказівки розглянуто і рекомендовано до друку на засіданні кафедри правового забезпечення та адміністрування транспортної діяльності 15 квітня 2026 р., протокол № 5.

Методичні вказівки для виконання практичних занять і самостійних робіт для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня спеціальності J7 «Залізничний транспорт» розроблено відповідно до програми навчального курсу «Транспортне право» і є складовою цього навчально-методичного комплексу. Пропоновані практичні завдання розглядають актуальні проблеми транспортного права, практичні завдання, задачі, тести тощо і дають змогу вдосконалити ці знання, застосувати їх на практиці.

Укладач

доц. К. В. Кім

Рецензент

доц. С. М. Продащук

ЗМІСТ

Вступ.....	4
Практичне заняття 1. Поняття і структура транспортного права України. Транспортно-правові норми та джерела транспортного права.	5
Практичне заняття 2. Ліцензування певних видів господарської діяльності.....	7
Практичне заняття 3. Закон України «Про автомобільний транспорт», Повітряний кодекс України. Кодекс торговельного мореплавства.....	10
Практичне заняття 4. Закони України «Про залізничний транспорт» і «Про транзит вантажів». Договір перевезення вантажу.....	13
Практичне заняття 5. Постанови Кабінету Міністрів України «Про положення про дисципліну працівників залізничного транспорту» від 26.01.1993 р. № 55, «Про порядок обслуговування громадян залізничним транспортом» від 10.03.1997 р. № 252.....	17
Практичне заняття 6. Правила оформлення накладної, передавальної відомості, облікових карток у прямому змішаному сполученні. Договори про експлуатацію під'їзних колій і договори про подавання та прибирання вагонів.....	20
Практичне заняття 7. Правила перевезень пасажирів, багажу, вантажобагажу та пошти залізничним транспортом України у внутрішньодержавному та міжнародному сполученні. Правила складання актів.....	24
Практичне заняття 8. Закон України «Про судоустрій та статус суддів» і Господарський процесуальний кодекс України. Претензії. Позови.....	28
Підсумкові тести.....	30
Список літератури.....	38

ВСТУП

Транспортна система є однією з найважливіших складових економіки будь-якої держави, а її функціонування потребує чіткого та ефективного правового регулювання. Освітній компонент «Транспортне право» спрямований на формування у здобувачів вищої освіти комплексу знань про правові засади діяльності залізничного, автомобільного, морського, річкового, авіаційного транспорту.

Практичні заняття є невід'ємною складовою освітнього процесу, оскільки вони поєднують теоретичні знання з реаліями правозастосовної діяльності. Метою виконання практичних робіт є:

- поглиблення та закріплення знань про джерела транспортного права та специфіку правового статусу суб'єктів транспортної діяльності;
- вироблення навичок роботи з нормативно-правовими актами (кодексами, статутами, міжнародними конвенціями);
- формування вмінь самостійно розв'язувати юридичні казуси, що виникають під час перевезення вантажів, пасажирів і багажу;
- набуття досвіду складання процесуальних документів і договорів перевезення.

Методичні рекомендації дають змогу здобувачам отримати практичні навички для оволодіння основними знаннями про організаційно-правові засади діяльності всіх видів транспорту загального користування як у межах України, так і для міжнародних перевезень. Структура кожної роботи передбачає розгляд теоретичних питань, виконання практичних завдань (ситуаційних задач) і роботу з тестовими матеріалами.

У результаті виконання практичних робіт здобувач має набути такі компетентності: здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства; усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку,

верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні; навички здійснення безпечної діяльності; здатність організувати взаємодію видів транспорту, міжнародні перевезення, транспортно-експедиторське обслуговування вантажів.

Практичне заняття 1 (2 год)

ПОНЯТТЯ І СТРУКТУРА ТРАНСПОРТНОГО ПРАВА УКРАЇНИ.

ТРАНСПОРТНО-ПРАВОВІ НОРМИ

ТА ДЖЕРЕЛА ТРАНСПОРТНОГО ПРАВА

Мета заняття: сформувати у здобувачів розуміння поняття транспортного права; системи та джерел транспортного права; транспортно-правових норм; організаційно-правових засад діяльності транспорту загального користування.

Теоретичні питання для обговорення:

- 1 Поняття транспортного права.
- 2 Предмет і метод правового регулювання транспортного права.
- 3 Система транспортного права: загальна та особлива частини.
- 4 Транспортно-правові норми.
- 5 Джерела транспортного права.
- 6 Організаційно-правові засади діяльності транспорту загального користування.

Практичні завдання

Завдання 1. Дати визначення понять:

- 1) транспортного права;
- 2) транспортно-правової норми;

- 3) джерел транспортного права;
- 4) системи транспортного права.

Завдання 2. Скласти схему «Система транспортного права України» (загальна та особлива частини).

Завдання 3. Класифікація норм. Визначити, до якого типу належать наведені норми:

- 1) норма, що зобов'язує перевізника гарантувати безпеку пасажирів;
- 2) норма, що регулює порядок укладання договору перевезення;
- 3) норма, що встановлює адміністративну відповідальність за порушення правил безпеки.

Завдання 4. Ситуаційна задача. Підприємство імпортує вантаж та укладає договір перевезення з перевізником. Вантаж прибув із простроченням, що спричинило збитки.

- 1 Які галузі права беруть участь у правовому регулюванні ситуації?
- 2 Які джерела права потрібно застосовувати?
- 3 До якого типу належать норми відповідальності перевізника?

Завдання 5. Підготувати доповідь на одну з тем:

- 1 Місце транспортного права в системі права України.
- 2 Галузева структура транспортного права: підгалузі та інститути.
- 3 Особливості правового регулювання різних видів транспорту (автомобільного, залізничного, повітряного, морського).
- 4 Роль публічно-правових і приватно-правових елементів у транспортному праві.
- 5 Поняття і ознаки транспортно-правових норм.
- 6 Структура транспортно-правової норми: гіпотеза, диспозиція, санкція.
- 7 Особливості імперативних і диспозитивних норм у транспортному праві.
- 8 Проблеми реалізації транспортно-правових норм в Україні.
- 9 Критерії класифікації транспортно-правових норм.

- 10 Регулятивні та охоронні норми у транспортному праві.
- 11 Матеріальні та процесуальні норми у сфері транспорту.
- 12 Галузеві відмінності норм залежно від виду транспорту.

Література [1-3].

Практичне заняття 2 (2 год)

ЛІЦЕНЗУВАННЯ ПЕВНИХ ВИДІВ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Мета заняття: сформувати у здобувачів практичні навички застосування законодавства у сфері ліцензування транспортної діяльності, вміння аналізувати нормативні акти, визначати види діяльності, що підлягають ліцензуванню, і оцінювати відповідність суб'єктів господарювання вимогам законодавства.

Теоретичні питання для обговорення

- 1 Поняття і правове забезпечення ліцензування в Україні.
- 2 Основні принципи державної політики у сфері ліцензування.
- 3 Види господарської діяльності у сфері транспорту, що підлягають ліцензуванню.
- 4 Компетенція органів ліцензування у транспортній галузі (Мінінфраструктури, Державна служба України з безпеки на транспорті тощо).
- 5 Ліцензійні умови здійснення перевезень пасажирів, вантажів і небезпечних вантажів.
- 6 Підстави для відмови у видачі ліцензії, анулювання, переоформлення та зупинення її дії.

7 Відповідальність суб'єктів господарювання за провадження діяльності без ліцензії.

Практичні завдання

Завдання 1. Визначення необхідності ліцензування. Проаналізувати наведені види господарської діяльності та визначити, які з них підлягають ліцензуванню. Обґрунтувати відповідь посиланням на законодавство.

- 1 Міжнародне перевезення пасажирів автобусом.
- 2 Внутрішнє таксі-перевезення легковими автомобілями.
- 3 Перевезення небезпечних вантажів залізничним транспортом.
- 4 Технічне обслуговування і ремонт вантажних автомобілів.
- 5 Діяльність перевізника, що здійснює організацію доставлення вантажів через посередника.

Завдання 2. Ситуаційна задача. ТОВ «УкрТрансВантаж» здійснює внутрішні перевезення небезпечних вантажів автомобільним транспортом. Під час перевірки з'ясували, що строк дії ліцензії закінчився два місяці тому. Перевізник пояснив, що документи на переоформлення було подано, але рішення органу ліцензування ще не отримано.

- 1 Чи має право підприємство продовжувати діяльність?
- 2 Чи є склад правопорушення?
- 3 Які заходи може вжити орган державного контролю?

Завдання 3. Підготовка переліку документів. Скласти перелік документів, які подає суб'єкт господарювання для отримання ліцензії на міжнародні автомобільні пасажирські перевезення. Вказати їхнє призначення та можливі підстави для відмови у видачі ліцензії.

Завдання 4. Оцінювання відповідності ліцензійним умовам. Підприємство-перевізник бажає отримати ліцензію на перевезення пасажирів автобусами. Подано такі дані:

- у штаті відсутній механік із технічного контролю;

- три водії мають стаж роботи менше одного року;
- один з автобусів не пройшов обов'язковий технічний контроль;
- місце стоянки транспортних засобів не відповідає вимогам безпечного зберігання.

Визначити, які вимоги ліцензійних умов порушені та чи може бути видана ліцензія.

Завдання 5. Розроблення проєкту заяви. Підготувати проєкт заяви на отримання ліцензії на внутрішні перевезення пасажирів автобусом. Форму заяви відтворити відповідно до вимог законодавства.

Завдання 6. Підготувати доповідь на одну з тем:

- 1 Поняття і правова природа ліцензування господарської діяльності.
- 2 Місце інституту ліцензування в системі господарського права України.
- 3 Принципи державної політики у сфері ліцензування.
- 4 Правове регулювання ліцензування: аналіз Закону України «Про ліцензування видів господарської діяльності».
- 5 Роль Кабінету Міністрів України у формуванні ліцензійних умов.
- 6 Співвідношення загального та спеціального законодавства у сфері ліцензування.
- 7 Порядок отримання ліцензії: етапи, строки, правові вимоги.
- 8 Відмова у видачі ліцензії: підстави та способи оскарження.
- 9 Анулювання ліцензії та правові наслідки для суб'єкта господарювання.
- 10 Ліцензування у сфері транспорту: особливості та проблеми застосування.
- 11 Ліцензування медичної практики та фармацевтичної діяльності: правові ризики.
- 12 Ліцензування у сфері енергетики та його вплив на ринок.

Література [5, 6].

Практичне заняття 3 (2 год)
ЗАКОН УКРАЇНИ «ПРО АВТОМОБІЛЬНИЙ ТРАНСПОРТ»,
ПОВІТРЯНИЙ КОДЕКС УКРАЇНИ.
КОДЕКС ТОРГОВЕЛЬНОГО МОРЕПЛАВСТВА

Мета заняття: поглибити знання здобувачів про правове регулювання автомобільного, повітряного та морського транспорту; навчити орієнтуватися в основних інститутах галузевого законодавства і застосовувати їх у практичних ситуаціях.

Теоретичні питання для обговорення

- 1 Основні принципи державної політики у сфері автомобільного транспорту.
- 2 Правовий статус автомобільного перевізника.
- 3 Правила надання послуг пасажирського автомобільного транспорту.
- 4 Структура і зміст Повітряного кодексу України.
- 5 Правове регулювання міжнародних авіаційних перевезень.
- 6 Поняття морського судна та класифікація суден за КТМ України.
- 7 Договір морського перевезення вантажу і документальне оформлення (коносамент).
- 8 Юрисдикція України в морських водах.

Практичні завдання

Завдання 1. Структурний аналіз законодавства. Розподілити наведені норми за відповідними актами:

- А Закон України «Про автомобільний транспорт»;
- Б Повітряний кодекс України;
- В Кодекс торговельного мореплавства України.

- 1 Регулює діяльність судновласників.
- 2 Визначає правовий статус водія автомобільного транспорту.
- 3 Містить правила про повітряні перевезення пасажирів.
- 4 Визначає поняття морського порту.
- 5 Регулює діяльність авіаперевізника.
- 6 Визначає вимоги щодо регулярних і нерегулярних автобусних перевезень.

Завдання 2. Ситуаційна задача (автомобільний транспорт). ПП «Швидка доставка» здійснює вантажні перевезення автомобільним транспортом. Під час перевірки Укртрансбезпекою встановлено:

- відсутність у водія індивідуальної картки тахографа;
- транспортний засіб не відповідав екологічним нормам, зазначеним у ліцензійних умовах.

- 1 Які порушення перевізника?
- 2 Яке законодавство застосовано?
- 3 Які санкції можуть бути застосовані?

Завдання 3. Ситуаційна задача (повітряний транспорт). Авіаперевізник затримав рейс на 10 годин через технічну несправність літака. Пасажирам не було надано харчування та можливості зв'язку.

- 1 Чи має місце порушення норм Повітряного кодексу та авіаційних правил?
- 2 Які права мають пасажирів в разі затримки рейсу?
- 3 Яка відповідальність авіаперевізника?

Завдання 4. Ситуаційна задача (морське право)

Судновласник уклав договір морського перевезення вантажу. Під час рейсу через неправильне кріплення вантаж був частково пошкоджений. Капітан судна зазначив у коносаменті, що «вантаж прийнято у поганому стані».

- 1 Чи звільняє така позначка судновласника від відповідальності?

2 Хто несе відповідальність за пошкодження вантажу?

3 Які документи можуть бути доказами у спорі?

Завдання 5. Порівняння галузевого законодавства. Заповнити таблицю 3.1.

Таблиця 3.1

Критерій	Автомобільний транспорт	Повітряний транспорт	Морський транспорт
Основний нормативний акт			
Документ перевезення			
Орган державного нагляду			
Основний договір			
Відповідальність перевізника			

Завдання 6. Підготувати доповідь на одну з тем:

1 Предмет і сфера регулювання Закону України «Про автомобільний транспорт».

2 Структура та основні положення Повітряного кодексу України.

3 Загальна характеристика Кодексу торговельного мореплавства України.

4 Правове регулювання перевезень пасажирів і вантажів автомобільним транспортом.

5 Правовий статус авіаперевізника та експлуатанта повітряного судна.

6 Договір морського перевезення вантажу: правова природа та умови.

7 Державне регулювання і контроль у сфері транспорту (порівняльний аспект).

8 Відповідальність перевізника в різних видах транспорту: порівняльний аналіз.

9 Правове забезпечення безпеки на автомобільному, повітряному та морському транспорті.

10 Проблеми гармонізації транспортного законодавства України з міжнародними нормами. Колізії та прогалини у транспортному законодавстві України.

11 Ефективність правового регулювання різних видів транспорту: порівняльна оцінка.

Література [7, 8, 14, 15].

Практичне заняття 4 (2 год)

ЗАКОНИ УКРАЇНИ «ПРО ЗАЛІЗНИЧНИЙ ТРАНСПОРТ» І «ПРО ТРАНЗИТ ВАНТАЖІВ». ДОГОВІР ПЕРЕВЕЗЕННЯ ВАНТАЖУ

Мета роботи: ознайомитися із Законами України «Про залізничний транспорт» і «Про транзит вантажів».

Теоретичні питання для обговорення

1 Принципи організації та діяльності залізничного транспорту в Україні.

2 Статус АТ «Укрзалізниця» і його функції.

3 Права та обов'язки перевізника і вантажовідправника.

4 Порядок оформлення документів на перевезення вантажу залізничним транспортом.

5 Правове регулювання транзиту вантажів через територію України.

6 Договір перевезення вантажу:

- поняття;
- істотні умови;
- права та обов'язки сторін;
- відповідальність за порушення.

Практичні завдання

Завдання 1. Опрацювання нормативного матеріалу.

- 1 Закон України «Про залізничний транспорт».
- 2 Закон України «Про транзит вантажів».
- 3 Глава 64 Цивільного кодексу України (договір перевезення).
- 4 Статут залізниць України.

Підготуйте короткі відповіді (по три-чотири речення) на запитання:

- 1 Які основні принципи державної політики у сфері залізничного транспорту?
- 2 Які документи супроводжують вантаж із залізничним перевезенням?
- 3 Що вважають транзитом вантажів через територію України?
- 4 Які особливості укладення договору перевезення вантажів залізничним транспортом?

Завдання 2. Ситуаційна задача 1. Підприємство «МеталТранс» подало вантаж для перевезення. Вантаж прибув із пошкодженнями. Залізниця стверджує, що вантаж був неналежно упакований, що і спричинило пошкодження. Вантажовідправник наполягає, що тара відповідала всім вимогам, а пошкодження виникли через порушення умов перевезення (порушення температурного режиму).

- 1 Визначити, яка сторона має доводити факт належного/неналежного пакування та умов перевезення.

2 Встановити, хто може бути відповідальним за пошкодження вантажу.

3 Оцінити, які докази є вирішальними у справі.

Завдання 3. Ситуаційна задача 2. Вантаж, що транспортували транзитом через територію України, був затриманий на митниці через невідповідність документів. Перевізник пояснює, що документи були подані відправником, а він не має можливості їх перевірити. Замовник вимагає компенсації збитків від перевізника.

1 Визначити, хто відповідальний за оформлення транзитних документів.

2 Дати правову оцінку діям перевізника.

3 Чи підлягають відшкодуванню збитки і за яких умов?

Завдання 4. Порівняльна таблиця. Заповнити таблицю 4.1.

Таблиця 4.1

Критерій	Загальне перевезення (внутрішнє)	Транзит вантажів
Нормативна база		
Сторони		
Основні документи		
Особливості оформлення		
Правила контролю		
Відповідальність		

Завдання 5. Практичне складання договору. Підготувати проєкт фрагмента договору перевезення вантажу залізничним транспортом, який має містити:

- 1) предмет договору;
- 2) права та обов'язки сторін;
- 3) порядок розрахунків;

- 4) відповідальність сторін;
- 5) строки перевезення;
- 6) порядок вирішення спорів.

Достатньо 1–1,5 сторінки тексту.

Завдання 6. Підготувати доповідь на одну з тем:

1 Предмет і сфера регулювання Закону України «Про залізничний транспорт».

2 Правові засади транзиту вантажів, за Законом України «Про транзит вантажів».

3 Поняття і загальна характеристика договору перевезення вантажу.

4 Правовий статус перевізника на залізничному транспорті.

5 Суб'єкти правовідносин у сфері транзиту вантажів.

6 Істотні умови договору перевезення вантажу.

7 Права та обов'язки сторін договору перевезення вантажу.

8 Особливості правового регулювання внутрішніх і транзитних перевезень.

9 Відповідальність перевізника за втрату, нестачу або пошкодження вантажу.

10 Державне регулювання та контроль у сфері залізничного транспорту і транзиту.

11 Проблеми правового регулювання транзиту вантажів в Україні.

12 Колізії та прогалини у правовому регулюванні договору перевезення вантажу.

Література [10-12].

Практичне заняття 5 (2 год)

ПОСТАНОВИ КАБІНЕТУ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ «ПРО ПОЛОЖЕННЯ ПРО ДИСЦИПЛІНУ ПРАЦІВНИКІВ ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ» ВІД 26.01.1993 Р. № 55, «ПРО ПОРЯДОК ОБСЛУГОВУВАННЯ ГРОМАДЯН ЗАЛІЗНИЧНИМ ТРАНСПОРТОМ» ВІД 10.03.1997 Р. № 252

Мета роботи: ознайомитися з Постановами.

Теоретичні питання для обговорення

- 1 Особливості трудової дисципліни працівників залізничного транспорту.
- 2 Специфіка відповідальності та заохочень на залізничному транспорті.
- 3 Види дисциплінарних проступків.
- 4 Порядок притягнення до дисциплінарної відповідальності працівників залізниці.
- 5 Основні вимоги щодо обслуговування громадян залізничним транспортом.
- 6 Права пасажирів та обов'язки перевізника відповідно до Постанови № 252.
- 7 Гарантії безпеки, порядок інформування пасажирів, правила користування залізничним транспортом.

Практичні завдання

Завдання 1. Нормативне опрацювання

- 1 Постанова КМУ № 55 від 26.01.1993 р.
- 2 Постанова КМУ № 252 від 10.03.1997 р.

Підготуйте короткі письмові відповіді (по три-чотири речення)

на запитання:

1 Які основні вимоги щодо трудової дисципліни працівників залізничного транспорту?

2 Які заходи заохочення застосовують до працівників залізниці?

3 Які права мають пасажирів відповідно до постанови № 252?

4 У яких випадках пасажиру може бути відмовлено в перевезенні?

Завдання 2. Ситуаційна задача 1. Машиніст поїзда прибув на чергування у стані алкогольного сп'яніння. Начальник депо одразу відсторонив його від роботи, склав акт і повідомив керівництво. Працівник пояснює, що алкоголь вживав напередодні та вважає, що покарання є надмірним.

1 Чи є вчинок працівника порушенням трудової дисципліни?

2 Які заходи дисциплінарного стягнення можуть бути застосовані?

3 Чи правомірні дії керівництва депо?

4 Які документи необхідно оформити в такому випадку?

Завдання 3. Ситуаційна задача 2. Пасажир придбав квиток на потяг, але через затримку поїзда на три години не зміг здійснити пересадку на інший потяг. Він вимагає компенсації збитків і повернення частини вартості квитка.

1 Які права має пасажир у разі затримки поїзда?

2 У яких випадках пасажир може вимагати від перевізника компенсацію?

3 Чи підлягає поверненню вартість квитка?

4 Як розмежувати відповідальність залізниці за затримку?

Завдання 4. Аналітичне завдання. На основі постанови № 252 скласти перелік обов'язків перевізника з обслуговування населення, згрупувавши їх за розділами:

- інформаційні послуги;

- технічне обслуговування та безпека;
- забезпечення прав пасажирів;
- соціальні гарантії (пільги);
- медичні заходи і санітарні норми.

Оформити відповідь у вигляді структурованої таблиці або списку.

Завдання 5. Практичне завдання з правозастосування. Скласти службову записку (одна сторінка) від імені начальника залізничної станції про виявлення порушення дисципліни працівником (на вибір здобувача):

- запізнення;
- самовільне залишення робочого місця;
- порушення правил безпеки;
- грубе поводження з пасажирями.

Записка має включати:

- 1 Опис обставин.
- 2 Посилання на порушені норми Постанови № 55.
- 3 Пропозиції щодо дисциплінарного стягнення.

Завдання 6. Підготувати доповідь на одну з тем:

1 Правова природа дисциплінарної відповідальності працівників залізничного транспорту, за Постановою КМУ № 55 від 26.01.1993 р.

2 Правові гарантії захисту прав пасажирів у сфері залізничного транспорту, за Постановою КМУ № 252 від 10.03.1997 р.

3 Місце підзаконних актів КМУ у системі транспортного права України.

4 Дисциплінарна відповідальність працівників залізничного транспорту: підстави та види.

5 Права та обов'язки працівників залізничного транспорту.

6 Права та обов'язки пасажирів на залізничному транспорті.

7 Стандарти обслуговування громадян: правове закріплення та проблеми реалізації.

8 Співвідношення дисциплінарної відповідальності і трудового законодавства.

9 Правові механізми захисту прав пасажирів залізничного транспорту.

10 Контроль за дотриманням правил обслуговування на залізничному транспорті.

11 Проблеми застосування дисциплінарних норм у сфері залізничного транспорту.

12 Оцінювання ефективності правового регулювання обслуговування громадян на залізничному транспорті.

Література [16, 17].

Практичне заняття 6 (2 год)

ПРАВИЛА ОФОРМЛЕННЯ НАКЛАДНОЇ, ПЕРЕДАВАЛЬНОЇ ВІДОМОСТІ, ОБЛІКОВИХ КАРТОК У ПРЯМОМУ ЗМІШАНОМУ СПОЛУЧЕННІ. ДОГОВОРИ ПРО ЕКСПЛУАТАЦІЮ ПІД'ЇЗНИХ КОЛІЙ, ПОДАВАННЯ ТА ПРИБИРАННЯ ВАГОНІВ

Мета роботи: ознайомитися з Правилами оформлення перевізних документів.

Теоретичні питання для обговорення

1 Порядок оформлення залізничної накладної, її реквізити та юридичне значення.

2 Призначення і зміст передавальної відомості між залізницею та підприємством.

3 Особливості ведення облікових карток у прямому змішаному сполученні (залізнично-водному, залізнично-автомобільному тощо).

4 Суть і структура договору про експлуатацію під'їзної колії.

5 Правовий зміст договору про подавання та забирання вагонів, права та обов'язки сторін.

6 Взаємодія залізниці та підприємств відносно подавання/забирання рухомого складу.

Практичні завдання

Завдання 1. Нормативне опрацювання. Опрацювати:

1 Статут залізниць України (розділи щодо перевізних документів).

2 Правила оформлення перевізних документів.

3 Типові форми накладної, передавальної відомості.

4 Типовий договір про експлуатацію під'їзної колії.

5 Типовий договір про подавання та забирання вагонів.

Дати короткі відповіді:

1 Які обов'язкові реквізити має залізнична накладна?

2 У чому полягає призначення передавальної відомості?

3 Які документи формують для прямого змішаного сполучення?

4 Які основні умови включають до договору про експлуатацію під'їзної колії?

Завдання 2. Ситуаційна задача 1. Підприємство «АгроХолдинг» подало вантаж для перевезення у прямому змішаному залізнично-водному сполученні. Оформляючи документи, було виявлено, що в накладній відсутні відомості про особливості вантажу (зерно нового врожаю, підвищена вологість), що впливає на спосіб перевезення та умови зберігання.

Через неправильне оформлення документів вантаж був пошкоджений у портовому елеваторі.

1 Хто відповідає за правильність заповнення накладної?

2 Чи може перевізник вимагати від відправника компенсацію збитків?

3 Як оформлення документів у змішаному сполученні впливає на розподіл відповідальності?

Завдання 3. Ситуаційна задача 2. Підприємство має під'їзну колію, яку експлуатують за договором із залізницею. Залізниця подає вагони із запізненням на шість годин, що зупинило виробничий процес підприємства та спричинило збитки.

Залізниця пояснює, що затримка спричинена несправністю локомотива.

1 Визначити, чи несе залізниця відповідальність за затримку.

2 Чи можуть бути відшкодовані збитки підприємству?

3 Які норми договору про експлуатацію під'їзної колії застосовано?

4 Які докази має надати кожна сторона?

Завдання 4. Порівняльна таблиця. Заповнити таблицю 6.1.

Таблиця 6.1

Документ	Призначення	Хто оформлює	Юридичне значення
Накладна			
Передавальна відомість			
Облікова картка змішаного сполучення			

Завдання 5. Практичне завдання з договорів. Скласти фрагмент договору про подавання та забирання вагонів, який має містити:

- 1 Предмет договору.
- 2 Місце та порядок подавання вагонів.
- 3 Строки подавання/забирання.
- 4 Порядок взаєморозрахунків.
- 5 Відповідальність сторін.
- 6 Порядок вирішення спорів.

Обсяг: 1–1,5 сторінки.

Завдання 6. Підготувати доповідь на одну з тем:

- 1 Правова природа накладної в перевезеннях у прямому змішаному сполученні.
- 2 Передавальна відомість як юридичний документ: значення та функції.
- 3 Облікові картки у змішаних перевезеннях: правове призначення та зміст.
- 4 Поняття і правова характеристика договору про експлуатацію під'їзних колій.
- 5 Договір про подавання та забирання вагонів: істотні умови та правова природа.
- 6 Права та обов'язки сторін для оформлення перевізних документів.
- 7 Порядок оформлення накладної у прямому змішаному сполученні: юридичні вимоги.
- 8 Взаємодія різних видів транспорту для оформлення передавальних документів.
- 9 Юридичні наслідки неправильного оформлення перевізних документів.
- 10 Відповідальність сторін за порушення договорів експлуатації під'їзних колій.

11 Спори, що виникають із подаванням і забиранням вагонів: правовий аналіз.

12 Проблеми правового регулювання змішаних перевезень в Україні.

Література [18-20].

Практичне заняття 7 (2 год)
**ПРАВИЛА ПЕРЕВЕЗЕНЬ ПАСАЖИРІВ, БАГАЖУ,
ВАНТАЖОБАГАЖУ ТА ПОШТИ ЗАЛІЗНИЧНИМ ТРАНСПОРТОМ
УКРАЇНИ У ВНУТРІШНЬОДЕРЖАВНОМУ ТА МІЖНАРОДНОМУ
СПОЛУЧЕННІ. ПРАВИЛА СКЛАДАННЯ АКТІВ**

Мета роботи: ознайомитися з Правилами перевезення пасажирів, багажу, вантажобагажу та пошти залізничним транспортом України і Правилами складання актів.

Теоретичні питання для обговорення

1 Основні види перевезень пасажирів і вантажів залізничним транспортом.

2 Правила перевезення пасажирів, їхні права та обов'язки.

3 Перевезення багажу, вантажобагажу та пошти:

- внутрішньодержавне сполучення;
- міжнародне сполучення (СМГВ та інші міжнародні угоди).

4 Документація для перевезення:

- залізничні квитки;
- багажні квитанції;
- накладні для пошти;
- товарно-транспортні документи для вантажобагажу.

5 Правила складання актів:

- акт приймання-передавання вантажу;
- акт про втрату або пошкодження;
- акт простою вагонів.

6 Роль актів у взаєморозрахунках і доказовій базі для спорів.

Практичні завдання

Завдання 1. Нормативне опрацювання. Опрацювати:

- 1 Статут залізниць України (розділи про перевезення пасажирів, багажу та пошти).
- 2 Правила внутрішньодержавних перевезень.
- 3 Правила міжнародних перевезень пасажирів і пошти.
- 4 Типові форми актів.

Підготувати письмові відповіді (три-чотири речення) на запитання:

- 1 Які права та обов'язки пасажирів під час перевезення?
- 2 Які документи оформлюють для перевезення багажу та вантажобагажу?
- 3 Які особливості перевезення пошти залізницею?
- 4 Для чого складають акти під час перевезення та які види актів існують?

Завдання 2. Ситуаційна задача 1. Пасажир придбав квиток на поїзд, але під час перевезення його багаж було пошкоджено. Пасажир вимагає компенсацію.

- 1 Хто відповідальний за збереження багажу?
- 2 Які документи необхідно оформити для підтвердження пошкодження?
- 3 Які дії повинен виконати працівник залізниці з виявленням пошкодження?

Завдання 3. Ситуаційна задача 2. Компанія здійснює перевезення вантажобагажу в міжнародному сполученні. Частина вантажу була втрачена через неправильне оформлення товарно-транспортної накладної на пункті відправлення.

1 Хто відповідає за втрату вантажу?

2 Як правильно оформити накладні для міжнародного перевезення вантажобагажу?

3 Які акти складають у випадку втрати або пошкодження?

Завдання 5. Порівняльна таблиця. Заповнити таблицю 7.1.

Таблиця 7.1

Вид перевезення	Основні документи	Відповідальність перевізника	Особливості
Пасажирське			
Багаж			
Вантажобагаж			
Пошта			

Завдання 5. Аналіз випадку. Ситуація: поїзд затримався, пасажир не зміг пересісти на інший рейс, багаж було пошкоджено.

Необхідно скласти:

1 Перелік актів, які потрібно оформити.

2 Послідовність дій персоналу залізниці.

3 Оцінити відповідальність перевізника і можливість компенсації.

Завдання 6. Підготувати доповідь на одну з тем:

1 Правова природа і структура правил перевезень пасажирів залізничним транспортом України.

2 Загальна характеристика перевезень багажу, вантажобагажу та пошти.

3 Поняття і юридичне значення актів, що складають на залізничному транспорті.

4 Права та обов'язки пасажирів у внутрішньодержавному та міжнародному сполученні.

5 Права та обов'язки перевізника для перевезення багажу та вантажобагажу.

6 Особливості перевезення пошти залізничним транспортом.

7 Порядок складання актів на залізничному транспорті: юридичні вимоги та підстави.

8 Відповідальність перевізника за порушення правил перевезень пасажирів і багажу.

9 Юридичне значення актів для вирішення спорів у сфері перевезень.

10 Особливості міжнародних залізничних перевезень: співвідношення національних і міжнародних норм.

11 Проблеми практичного застосування правил перевезень пасажирів і багажу.

12 Типові помилки зі складанням актів і їхні правові наслідки.

Література [20-22].

Практичне заняття 8 (1 год)

ЗАКОН УКРАЇНИ «ПРО СУДОУСТРІЙ ТА СТАТУС СУДДІВ» І ГОСПОДАРСЬКИЙ ПРОЦЕСУАЛЬНИЙ КОДЕКС УКРАЇНИ. ПРЕТЕНЗІЇ. ПОЗОВИ

Мета роботи: вивчити порядок вирішення спорів, що виникають унаслідок порушення договірних взаємовідносин між учасниками транспортних правовідносин.

Завдання:

- 1 Строки претензійної роботи і позовної давності за договором перевезення вантажу.
- 2 Проаналізувати правила складання позовів.
- 3 Проаналізувати правила складання позовних вимог.
- 4 Оформити претензію про відшкодування збитків за нестачу, псування і пошкодження вантажу відповідно до форми (наведено нижче).

Дати відповіді на запитання

- 1 У який строк від дня одержання позовної заяви (не більше) господарський суд має вирішити спір?
- 2 Коли рішення господарського суду набирає законної сили?
- 3 У який строк розглядають апеляційну скаргу (подання) на рішення місцевого господарського суду разом з апеляційною скаргою (поданням) в апеляційну інстанцію?
- 4 У який строк Вищий господарський суд України надсилає касаційну скаргу (подання) разом із справою до Верховного Суду України?
- 5 У якому нормативно-правовому акті наведені обставини, для засвідчення яких складають комерційний акт?

Від : (Фірмовий бланк або штамп із зазначенням повного найменування, поштових і платіжних реквізитів заявника претензії)

Кому: _____”

Фактична (поштова) адреса:

ПІН _____

Код ЄДРПОУ _____

Телефон _____

Факс _____

Дата «__» _____ 20__ року

Вих. № _____

ПРЕТЕНЗІЯ N ____

На суму _____ грн

(зазначити суму претензії в тому випадку, якщо претензія підлягає грошовому оцінюванню, до претензії додати розрахунок суми претензії)

У відповідності з Договором № ____ від «__» _____ р., укладеним між _____ і _____, вантажовідправником _____ (вказати назву компанії) на адресу _____ за накладною ТТН № ____ (водій _____) відвантажено продукцію _____ (вказати тип продукції та кількість згідно з ТТН), за пломбою _____ (відправника, перевізника).

Передаючи (розвантажуючи з перевіркою) вантаж, виявлено нестачу, псування, пошкодження, втрату вантажу (залишити необхідне – викреслити непотрібне) у кількості _____ шт.

Пломба вантажовідправника з передаванням вантажу була порушена / не порушена. Вартість нестачі відповідно до доданого розрахунку склала _____ грн.

Нестачу / пошкодження продукції підтверджено комерційним актом (або Актом приймання-передавання) № ____ від «__» _____ р.

На підставі вищевикладеного та згідно з умовами нашого договору, просимо розглянути претензію та відшкодувати завдані нам збитки в розмірі вартості нестачі (втраченого, пошкодженого, зіпсованого) вантажу, а саме _____ грн, перерахувавши відповідні грошові кошти на наш поточний рахунок № _____ в _____ (назва банку) м. _____, МФО № _____,

або зменшити суму рахунка, виставленого нашому підприємству _____, з цього перевезення (або наступного) з урахуванням суми претензії.

Додатки:

- 1 _____
- 2 _____
- 3 _____
- 4 _____

У разі, якщо визначені у претензії документи відсутні в іншій стороні, до претензії додають оригінали документів, що підтверджують надані заявником претензії вимоги, або їхні належним чином засвідчені копії.

Керівник _____ / _____ /

Література [13, 23, 24].

ПІДСУМКОВІ ТЕСТИ

1 Транспортне право є:

- 1) однією зі складових сімейного права;
- 2) комплексною галуззю права;
- 3) частиною кримінального права;
- 4) частиною земельного права.

2 Предмет транспортного права – це:

- 1) земельні ділянки;
- 2) суспільні відносини у сфері перевезень;
- 3) податкові правовідносини;
- 4) цивільний оборот.

3 Метод правового регулювання транспортного права включає:

- 1) імперативний;

- 2) диспозитивний;
- 3) поєднання імперативного та диспозитивного;
- 4) каральний.

4 Джерело транспортного права – це:

- 1) підручник;
- 2) наукова стаття;
- 3) закон України;
- 4) конспект лекцій.

5 Структура норми права включає:

- 1) два елементи;
- 2) три елементи;
- 3) чотири елементи;
- 4) п'ять елементів.

6 Санкція норми – це:

- 1) правило поведінки;
- 2) вказівка на юридичний наслідок за порушення;
- 3) формула гіпотези;
- 4) тип джерела права.

7 Загальна частина транспортного права охоплює:

- 1) конкретні правила перевезення;
- 2) правове регулювання одного виду транспорту;
- 3) принципи і статус учасників транспортних відносин;
- 4) тарифи.

8 Особлива частина транспортного права включає:

- 1) принципи права;
- 2) правові інститути окремих видів транспорту;
- 3) загальні норми;
- 4) Конституцію України.

9 Організаційно-правові засади діяльності транспорту

охоплюють:

- 1) лише антитерористичну безпеку;
- 2) ліцензування, безпеку, державний контроль;
- 3) оподаткування;
- 4) сімейні відносини.

10 Основним джерелом транспортного права є:

- 1) побутові звичаї;
- 2) закон України;
- 3) усне роз'яснення;
- 4) реклама.

11 Ліцензію у транспортній сфері видають:

- 1) безстроково;
- 2) на п'ять років;
- 3) 10 років.

12 Підставою для анулювання ліцензії є:

- 1) зміна адреси підприємства;
- 2) виявлення недостовірних даних у документах;
- 3) зміна керівника підприємства.

13 Орган ліцензування у сфері автомобільного транспорту:

- 1) МВС України;
- 2) Мінінфраструктури України / Укртрансбезпека;
- 3) Мін'юст України.

14 Транспортний документ у морських перевезеннях:

- 1) товарно-транспортна накладна;
- 2) коносамент;
- 3) авіаційна вантажна накладна.

15 Орган державного регулювання у сфері цивільної авіації України:

- 1) Укртрансбезпека;
- 2) Державіаслужба;
- 3) Міністерство інфраструктури.

16 Автомобільний перевізник повинен мати:

- 1) медичну книжку водія;
- 2) ліцензію на відповідний вид перевезень;
- 3) право власності на склад.

17 Морське судно – це:

- 1) будь-який плавучий об'єкт;
- 1) транспортний засіб, призначений для плавання морем;
- 3) лише пасажирський лайнер.

18 Права пасажирів при затримці рейсу визначені:

- 1) правилами аеропорту;
- 2) Повітряним кодексом України та авіаційними правилами;
- 3) договорами між авіакомпаніями.

19 Основним документом, що підтверджує прийняття вантажу до залізничного перевезення, є:

- 1) накладна;
- 2) товарний чек;
- 3) договір поставки;
- 4) акт приймання-передавання.

20 Договір перевезення вантажу є:

- 1) реальним;
- 2) консенсуальним;
- 3) безоплатним;
- 4) одностороннім.

21 Транзитом вантажів вважають:

- 1) будь-яке міжнародне перевезення;

- 2) переміщення вантажів через територію України без зміни їхнього статусу;
- 3) ввезення вантажу для переробки;
- 4) експортну операцію.

22 Перевізник несе відповідальність за вантаж:

- 1) із моменту підписання договору;
- 2) моменту прийняття вантажу до перевезення;
- 3) моменту оплати перевезення;
- 4) моменту видачі вантажу отримувачу.

23 Хто оформлює транзитні документи:

- 1) митниця;
- 2) замовник/відправник;
- 3) перевізник;
- 4) одержувач?

24 Закон України «Про залізничний транспорт» регулює:

- 1) лише технічні питання;
- 2) лише міжнародні перевезення;
- 3) правові, економічні та організаційні засади функціонування залізниць;
- 4) лише тарифи на перевезення.

25 Статут залізниць України встановлює:

- 1) загальні цивільні правила;
- 2) галузеві правила перевезення вантажів;
- 3) податкові правила;
- 4) митні правила.

26 Вантажовідправник повинен забезпечити:

- 1) належне пакування вантажу;
- 2) розвантаження вагона;
- 3) безпеку руху поїздів;
- 4) супровід вантажу охороною.

27 У разі пошкодження вантажу акт складає:

- 1) перевізник одноосібно;
- 2) замовник;
- 3) комісія за участю сторін;
- 4) органи поліції.

28 Відповідальність перевізника за втрату або пошкодження вантажу:

- 1) не обмежена;
- 2) настає лише з доведенням вини відправника;
- 3) виникає у випадку доведення вини перевізника;
- 4) є презумпцією – перевізник відповідає, якщо не доведе відсутність своєї вини.

29 Постанова № 55 регулює:

- 1) оплату праці залізничників;
- 2) дисципліну працівників залізничного транспорту;
- 3) порядок перевезення вантажів;
- 4) правила пасажирських перевезень.

30 Постанова № 252 регулює:

- 1) правила обслуговування громадян залізничним транспортом;
- 2) вантажні перевезення;
- 3) міжнародні тарифні угоди;
- 4) порядок роботи локомотивних бригад.

31 Залізнична накладна є:

- 1) договором перевезення;
- 2) доказом укладення договору перевезення;
- 3) документом бухгалтерського обліку;
- 4) документом статистики.

32 Хто відповідає за заповнення накладної:

- 1) залізниця;

- 2) відправник;
- 3) одержувач;
- 4) експедитор?

33 Обставини, для засвідчення яких складають комерційний акт, наведені:

- 1) у Законі України «Про залізничний транспорт»;
- 2) Статуті залізниць України;
- 3) Технічних умовах навантаження і кріплення вантажів.

34 Обставини, для засвідчення яких складають акт загальної форми, наведені:

- 1) у Статуті залізниць України;
- 2) Правилах складання актів;
- 3) Законі України «Про залізничний транспорт».

35 Станція має видати складений комерційний акт одержувачу:

- 1) у триденний строк;
- 2) п'ятиденний строк;
- 3) не пізніше наступного дня після дня його складання.

36 Додатки до комерційного акта наведені:

- 1) у Статуті залізниць України;
- 2) Правилах складання актів;
- 3) Інструкції з актово-претензійної роботи.

37 Строк перевезення вантажу для міжнародних перевезень обчислюють:

- 1) за дійсно пройденою вантажем відстань між станцією відправлення і станцією призначення;
- 2) найкоротшу відстань між станцією відправлення і станцією призначення;
- 3) відстань згідно з планом формування поїздів;
- 4) відстань між кордонами сусідніх держав.

38 Якщо одержувач відмовився від приймання вантажу, то всі провізні платежі і штрафи, що віднесені до перевезення цього вантажу:

- 1) не виплачують;
- 2) виплачує відправник;
- 3) виплачує одержувач;
- 4) немає правильної відповіді.

39 Для міжнародних перевезень відправник або одержувач має право подати до залізниці заяву про розшук вантажу, якщо вантаж не видано одержувачу після закінчення строку доставлення протягом:

- 1) 10 днів;
- 2) 20 днів;
- 3) 30 днів;
- 4) 40 днів.

40 Строк розгляду претензій залізницями з дня подання претензії для перевезення в міжнародному сполученні складає:

- 1) 45 днів;
- 2) 60 днів;
- 3) 90 днів;
- 4) 180 днів.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

- 1 Міщенко І. В. Транспортне право України: навч.-метод. посіб. (для студентів денної та заочної форми навчання) / Національний університет «Одеська юридична академія». Одеса, 2020. 62 с.
- 2 Тетарчук І. В. Транспортне право України: навч. посіб. Київ: ЦУЛ, 2020. 304 с.
- 3 Транспортне право: навч. посіб. / А. О. Ковальов, К. В. Кім, С. М. Продащук та ін. Харків: УкрДУЗТ, 2022. 189 с.
- 4 Про транспорт: Закон України від 10.11.1994 р. № 232/94-ВР / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/232/94-%D0%B2%D1%80#Text>.
- 5 Про ліцензування видів господарської діяльності: Закон України. *Відомості Верховної Ради (ВВР)*. 2015. № 23. Ст. 158. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/222-19#Text>.
- 6 Про затвердження Ліцензійних умов провадження господарської діяльності з перевезення пасажирів, небезпечних вантажів та небезпечних відходів автомобільним транспортом, міжнародних перевезень пасажирів та вантажів автомобільним транспортом: Постанова Кабінету Міністрів України № 1001 від 02.12.2015 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1001-2015-%D0%BF#Text>.
- 7 Про автомобільний транспорт: Закон України. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*. 2001. № 22. Ст. 105. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2344-14#Text>.
- 8 Правила перевезень вантажів автомобільним транспортом в Україні: Наказ Міністерства транспорту України 14.10.1997 р. № 363. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0128-98#Text>.

9 Про дорожній рух: Закон України. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*. 1993. № 31. Ст. 338. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3353-12#Text>.

10 Про залізничний транспорт: Закон України. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*. 1996. № 40. Ст. 183. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=273%2F96-%E2%F0#Text>.

11 Про транзит вантажів: Закон України. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*. 1999. № 51. Ст. 446. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1172-14#Text>.

12 Цивільний кодекс України. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*. 2003. №№ 40-44. Ст. 356. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>.

13 Господарський процесуальний кодекс України. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*. 1992. № 6. Ст. 56. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1798-12#Text>.

14 Повітряний кодекс України. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*. 2011. № 48-49. Ст. 536. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3393-17#Text>.

15 Кодекс торговельного мореплавства України. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*. 1995. №№ 47, 48, 49, 50, 51, 52. Ст. 349. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/176/95-%D0%B2%D1%80#Text>.

16 Про положення про дисципліну працівників залізничного транспорту: Постанова Кабінету Міністрів України від 26.01.1993 р. № 55. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/55-93-%D0%BF#Text>.

17 Про порядок обслуговування громадян залізничним транспортом: Постанова Кабінету Міністрів України від 10.03.1997 р. № 252. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/252-97-%D0%BF#Text>.

18 Правила перевезення вантажів. URL: https://uz.gov.ua/cargo_transportation/legal_documents/terms_of_freight/.

19 Правила обслуговування залізничних під'їзних колій (статті 12, 64 – 77 Статуту). URL: https://www.uz.gov.ua/cargo_transportation/legal_documents/terms_of_freight/264638/.

20 Про затвердження Статуту залізниць України: Постанова Кабінету Міністрів України від 06.04.1998 р. № 457 / Верховна Рада України. URL: https://www.uz.gov.ua/about/documents_pat/statute/.

21 Правила складання актів. URL: https://uz.gov.ua/cargo_transportation/legal_documents/terms_of_freight/page-2/264757/#:~:text=%D0%A3%20%D0%BA%D0%BE%D0%BC%D0%B5%D1%80%D1%86%D1%96%D0%B9%D0%BD%D0%BE%D0%BC%D1%83%20%D0%B0%D0%BA%D1%82%D1%96%20%D0%B7%D0%B0%D0%B7%D0%BD%D0%B0.

22 Правила перевезення пасажирів, багажу, вантажобагажу та пошти залізничним транспортом України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0310-07#Text>.

23 Розділ 29. Правила заявлення та розгляду претензій. URL: https://uz.gov.ua/cargo_transportation/legal_documents/terms_of_freight/page-2/264735/.

24 Претензії та позови при перевезеннях у внутрішньодержавному сполученні. URL: https://www.uz.gov.ua/cargo_transportation/general_information/claims/266122/.

25 Кодекс України про адміністративні правопорушення. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*. 1984. № 51 (дод.). Ст. 1122. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text>.

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

для виконання практичних занять і самостійних робіт

з освітнього компонента

«ТРАНСПОРТНЕ ПРАВО»

для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня спеціальності

І7 «Залізничний транспорт»

Відповідальний за випуск Кім К. В.

Редактор Ібрагімова Н. В.

Підписано до друку 07.05.2026 р.

Умовн. друк. арк. 2,5. Тираж . Замовлення № .

Видавець та виготовлювач Український державний університет
залізничного транспорту,

61050, Харків-50, майдан Фейєрбаха,7.

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 6100 від 21.03.2018 р.